

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 3

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

A hó

A hó 0°C alatt képződött csapadék, amely vízpárát tartalmazó levegő további lehűlésével jön létre: a folyamatosan kialakuló jégrészecskékre kristályosan újabb jégrészecskék fagynak, majd hókristállyá egyesülnek. [...] A hópelyhek számos méretben és mintázatban érhetnek földet. Az olvadásnak és a visszafagyásnak köszönhetően hódara, jégcseppek vagy jégeső formájában is le hullhatnak. A szilárd halmazállapotú, kristályos szerkezetű hó hullását havazásnak hívjuk. Havazások inkább alacsony légnyomású rendszerek, úgynevezett mérsékelt égövi ciklonokban feláramló levegő hatására alakulhatnak ki. [...]

A havat többféle módon is lehet csoportosítani. A porhó olyan hókristályokból áll, amelyek nem tapadnak össze, és a földön is megtartják kristályos szerkezetüket. A tapadó hó nagy hópelyhekből áll össze, és emiatt laza szerkezetű.

Amikor a kristályos szerkezetű porhavat fújja a szél, hófúvás alakul ki, amely akár méteres hóbuckákat, hófalakat is emelhet. Ha a hó saját tömegénél fogva megcsúszik azon a felületen, ahová hullott, akkor meredekebb lejtőkön akár lavina kialakulását is okozhatja. A hó fehérsége visszaveri a napsugarakat. A hó magasabb hőmérsékletű időjárás esetén nem felmelegszik a napsugárzás hatására, hanem olvadni kezd. A lehullott hó egységnyi folyadékmennyiségét azért a folyók vízgyűjtő területein szokták mérni, mert a hirtelen jött felmelegedés során nagyobb mennyiségű olvadékvíz is származhat a különböző összetételű hórétegekből. Ez áradásokat okozhat a kora tavaszi időszak során.

A hóréteg fontos szerepet tölt be a mezőgazdasági termények életében, mert télen, amikor a hótakaró ellepi a vetéseket, hőszigetelő réteggként működik.

Amennyiben sok-sok éven keresztül a hideg időjárású periódus során a lehullott hó mennyiség nem olvad el időről időre, akkor hosszú évek alatt kialakul a gleccser.

A friss hó zajcsökkentő hatású, mivel a hókristályok közé rekedt levegő elnyeli a hangrezgéseket. Ezen hatás azonban gyorsan elmúlik akkor, ha az ónos eső vékony jégréteget képez a hó felszínén. A frissen hullott havon való séta közben a lépések ropogó hangot adnak alacsony hőmérséklet esetén.

(Forrás: wikipedia.hu)

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Hogyan képződik a hó?

5 pont

2. Mi okozhatja a kora tavaszi áradásokat? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. A vízpárát tartalmazó levegő 0 °C alá való lehűlése.
- b. A kristályos szerkezetű porhavat fújó szél.
- c. A különböző összetételű hórétegekből származó olvadékvíz.
- d. A hókristályok közé rekedt levegő.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

3. Mi a diferența a porhó és a tapadó hó között?

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. A hó egy csapadékfajta.		
b. A hó 5 °C felett képződik.		
c. A hófúvás következtében hóbuckák és hófalak alakulhatnak ki.		
d. A hó felmelegszik a napsugárzás hatására.		

4 pont

5. Társítsd a következő jelenségeket a leírásukkal! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovatába!

1. hódara	a. Akkor jön létre, ha a hó saját tömegénél fogva megcsúszik azon a felületen, ahová hullott.
2. hóbucka	b. Hófúvás hatására lakul ki, akár méteres magasságot is elérhet.
3. lavina	c. Téli csapadék, amely vékony jégréteget képez a hó felszínén.
4. gleccser	d. Téli csapadék, amely az olvadásnak és visszafagyásnak köszönhetően alakul ki.
5. ónos eső	e. A sok-sok éven keresztül lehullott, el nem olvadt hőmennyiségből alakul ki hosszú évek alatt.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5 pont

6. Milyen problémákra, veszélyekre érdemes odafigyelni a különböző téli csapadékfajtákkal kapcsolatban? Fogalmazd meg válaszodat 3–4 mondatban a szövegből vett információk és saját tapasztalataid alapján!

7 pont

B.

1. Írj ki a szövegből egy-egy kijelentést, amely

a. ténylegesen fennálló állapotra utal!

b. lehetséges eseményre/állapotra utal!

6 pont

2. Az alábbi mondatokban aláhúzott névmások az előzmények alapján értelmezhetők. Írd ki azt a szövegrészt, amelyből kiderül a jelentésük!

Ez áradásokat okozhat a kora tavaszi időszak során.

Ezen hatás azonban gyorsan elmúlik akkor, ha az ónos eső vékony jégréteget képez a hó felszínén.

4 pont

3. Az alábbi összetett mondatok közül melyik az, amelyiknek tagmondatai között a viszony NEM ok-okozati?

- a. A tapadó hó nagy hópelyhekből áll össze, és emiatt laza szerkezetű.
- b. A porhó olyan hókristályokból áll, amelyek nem tapadnak össze.
- c. A lehullott hó egységnyi folyadékmennyiségét azért a folyók vízgyűjtő területein szokták mérni, mert a hirtelen jött felmelegedés során nagyobb mennyiségű olvadékvíz is származhat a különböző összetételű hórétegekből.
- d. A hóréteg fontos szerepet tölt be a mezőgazdasági termények életében, mert télen hőszigetelő réteggént működik.
- e. A friss hó zajcsökkentő hatású, mivel a hókristályok közé rekedt levegő elnyeli a hangrezgéseket.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

4. Alakítsd át az alábbi mondatot a megadott szempontok szerint!

Ahol sok-sok éven keresztül a hideg időjárású periódus során a lehullott hómennyiség nem olvad el időről időre, ott hosszú évek alatt kialakul a gleccser.

a. A kijelentés vonatkozzon egy korábban (a múltban) lezárult folyamatra!

b. A kijelentés vonatkozzon egy ezután (a jövőben) lezáruló folyamatra!

4 pont

5. Adott a szöveg alapján megfogalmazott mondat: *A friss hó ... zajcsökkentő hatású.* Melyik megadott szót kell beírni a mondatba ahhoz, hogy az alábbi feltételeknek eleget tegyen?

1) Bizonytalanságot fejezzen ki a kijelentést illetően.

A friss hó ... zajcsökkentő hatású.

- a. persze
- b. talán
- c. pedig

Helyes válasz betűjele: _____

2) Bizonyosságot fejezzen ki a kijelentést illetően.

A friss hó ... zajcsökkentő hatású.

- a. esetleg
- b. kétségkívül
- c. talán

Helyes válasz betűjele: _____

3) A kijelentés valószínűségére utaljon.

A friss hó ... zajcsökkentő hatású.

- a. bizonyára
- b. persze
- c. valóban

Helyes válasz betűjele: _____

6 pont

6. Az igekötő megváltoztathatja az ige alapjelentését (Pl. A hó fehérsége *visszaveri* a napsugarakat.) Alkoss mondatokat a *ver* ige következő igekötőkkel ellátott igekötős alakjaival: *át-, le-, meg-, el-, fel-, össze-*!

6 pont

SUBIECTUL al II-lea

(30 puncte)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Hullott a hó. Nagy pelyhekben, lassan. Az utcákat befödte, szinte láthatóan emelkedett a fehér takaró. Az esti lámpák fénykévájében lehetett látni, hogyan kavarog, mintha nagy kéz zavarná össze őket. A kihalt utcákon nem jártak az emberek. Már régóta állt ott a fiú. [...]

Egyszer csak fölgyulladt odabent a villany, a szoba megelevenedett. [...] Banga Edit a párhuzamos osztályba járt, barna haja kiviláglott a sorból, ahogy hátravetette a fejét, a fiú millió közül megismerte volna. Szemei távol álltak egymástól, ez szélessé, érdekessé tette az arcát. Kék rakott szoknya, fehér blúz, semmi különös. Mégis kivált a többi lány közül. A keze volt a legszebb. Ujjai fokozatosan épültek fölfelé, mint valami finom építmény, a középső ujjig, onnan megint vissza a kisujjig. Kísérleten, ahova csak nyolcan jártak a másodikosok közül, a fiú nem tudott máshova nézni. Edit az első padban ült – még a hangja se olyan volt, mint a többieknek, mélyebb volt, mintha felnőttesen, torokból beszélne. [...] A fiú topogott a hóban. Vállán már egész hókabát volt, fázott a lába. [...] Nézte az ablak négyszögét, az asztalon heverő füzeteket, aztán egyszerre csak elaludt a villany. Csak nem történt valami baj? És Edit ott egyedül, ki tudja, mi minden leselkedik rá. Gondolta, becsönget a nagy vaskapun, amely elzárta a házat az utcától. De ha rossz a villany, akkor a csengő se szól. Az ablakon kellene dörömbölni. De azt nem éri föl, nem mászhat a falra. [...] Majd várok. Sok idő telt el, a hó egyre hullt, csaknem teljesen elborította a fiút. Topogott, egymáshoz verte a cipőjét, várta az ő világosságát meg a kezét. De nem gyulladt föl a villany.

Egyszer csak kinyílt a vaskapu, és Edit perdült ki rajta. Prémes sapkában, télikabátban. Körülnézett, aztán egyenesen a fiúhoz ment. Álltak egy darabig, majd Edit hangosan megszólalt:

- *Azt mondta anyu, szóval... vagyis én is mondom, ne állj itt ebben a nagy hóban. Érted?*
- *Aztán mért? Mért ne álljak? [...]*
- *Mert ne állj itt. Megfázol, beteg leszel. Azt mondja anyu.*
- *Aztán még mit mond anyu?*
- *Azt mondja anyu, meg én is mondom, szóval, hogy ne állj itt, hanem gyere be.*
- *Én? Hova menjek be?*
- *Hova, hova! Hozzánk. Mihozzánk. Oda. – Mutatott a házra a lány, zsebre dugott keze meglendült, a lámpafénybe ért, esett rá a hó, szebb volt, mint valaha.*
- *Miért mennék én be? Semmi dolgom nálatok.*
- *Na, ne beszélj. Mindennap itt állsz, aztán most nem akarsz bejönni. Mit bámulsz akkor mindig az ablakra? Azt hiszed, tudok így tanulni? Tud így tanulni az ember, ha bámulják? Az ember... [...]*

Álltak csak, hullott a hó. – Na – gondolta a fiú –, most benn vagyok a csávában, nem vitás. Meddig állunk így kettesben? Már nem gondolt semmire, se Edit kezére, se a hajára, legszívesebben elzavarta volna a pokolba.

A szemközti oldalon megjelent Pista, futott, egy szánkót húzott maga után. Átintett a fiúnak.

- *Feri! Jössz szánkózni?*
- *Na, végre! Csakhogy megjöttél! [...]*

A fiú szaladt a barátja után. Ahogy visszanézett, látta, Edit még mindig ott áll a hóesésben.

(Gyurkovics Tibor: *Egy fiú a hóesésben*. Részletek)

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Fogalmazd meg 3–4 mondatban, mi a szerepe az elbeszélésben a nagy havazás részletes leírásának!

5 pont

2. Milyenek látja a fiú Editet? Válaszolj a szöveg alapján 4–5 mondatban!

5 pont

